

Gümnaasium sõelub võitjad ja kaotajad

Põhikooli lõpetajad võivad järgmisel kevadel ühtsetele lõpueksamitele vastu minna julgemalt kui riigieksameiks valmistuvad abiturientid. Tänavu esimest korda ühtlustatud lõpueksameid teinud “üheksandikud” üllatasid tubli keskmise hindegaga ning kõik koolid näitasid ühtlaselt tugevat taset. Ennustustele risti vastu ei olnud tulemustes ka selliseid silmatorkavaid piirkondlikke erinevusi kui riigieksamite puhul.

Seega võiks põhikooli ühtsete lõpueksamite esimese kogemuse põhjal väita, et kohustuslikku põhiharidust suudetakse kõikjal Eestis enam-vähem võrdsel tasemel anda. Ja eliitkoolid rebivad teistest koolidest jõudsalt ette alles gümnaasiumiharidusega.

Põhikoolide tase on ühtlasem juba seetõttu, et ka paremad õppeasutused on kohustatud õppima võtma kõik oma teeninduspiirkonnas elavad lapsed. Täiesti vabad käed saavad koolid õpilaste valikul 10. klassi, sest keskkhariduse omandamine pole kohustuslik. See on murdepunkt, mil parimad koolid avavad ukseid kõige andekamatele üle linna või maakonna, üha tihedamini ka üle Eesti. Et andekatele ruumi teha, tõrjutakse gümnaasiumist armutult välja

” Et andekatele ruumi teha, tõrjutakse gümnaasiumist armutult välja kõik, kelle tagasihoidlikumad tulemused võiksid üldist taset tagasi tõmmata.

kõik, kelle tagasihoidlikumad tulemused võiksid üldist taset tagasi tõmmata.

Keskkooli riigieksamiteks süvendab lõhet võitjate ja kaotajate vahel seegi, et eliitkoolide tugevaim külg – süvaõpe – pääseb sageli mõjule just siis.

Gümnaasiumihariduse taseme vahe tekib ka seetõttu, et koolide võimalused häid aineõpetajaid palgata on erinevad.

Tegelikult näitavad kooliti ja piirkonniti võrreldavad põhikooli lõpueksamid õpilaste teadmistest ilustatumat pilti. Põhikooli lõpetajate eksamitulemused paistavad küll abiturientide riigieksamihinnete taustal paremad, kuid tuleb arvestada, et ka nõudmised kohustusliku põhihariduse puhul on suhteliselt madalamad kui keskkhariduses, mis valmistab noori ette ülikooliõpinguiks. Ja kuigi põhikooli lõpueksamite ülesanded ja hindamiskriteeriumid olid ühesugused, hindasid eksamitöid oma õpetajad, mitte sõltumatu komisjon. Seega pole välistatud, et nad oma õpilasi aitasid.

Põhikoolide ühtlustatud eksameid tasub jätkata, sest need annavad väärt tagasisidet õpilastele ja koolidele. Riigieksamitega sarnaseks mõõdupuuks, mille järgi koole pingeritta seada ja üldise taseme kohta järeldusi teha, ei saa aga põhikooli lõpueksameid siiski veel pidada. Nii valivadki paremad gümnaasiumid endale õpilased endiselt juba enne lõpueksameid.